TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı: 20699
Tarih: 20/10/2026

51785

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT
Van Milletvekili

Kürtlerin "Geliyê Zîlan" olarak ifade ettiği Zilan Deresi'nde yaşanan ekolojik tahribat sıklıkla gündeme gelmektedir. Seçim bölgem Van'ın Erciş ilçesinde bulunan Zilan Deresi'nde Danıştay'ın kararına rağmen Hidroelektrik Santrali (HES) kurulması ve etrafında birçok kum – çakıl ocağı ile yıkama – eleme tesislerinin yapılması ciddi bir eko-kırıma neden olmaktadır. Bunun son örneği ise Devlet Su İşleri'nin (DSİ) raflarında onlarca yıldır bekletilen kanal projesinin iklim krizinin etkilerinin yakından hissedildiği bir dönemde hayata geçirilmesidir. Zilan Vadisi ve Koçköprü Kanyonu'nda Pay Sulama Kanalı çalışmaları başlatılırken kanalın geçeceği güzergahın doğal alanlara etkisi bölgede yaşayan yurttaşları endişelendirmektedir. Bu sebeple yürütmenin durdurulması amacıyla kanal projesi yargıya taşınmış, fakat mahkeme kararı beklenmeden iş makinaları kanyona girerek kazı çalışmalarına başlamıştır.

Çevreciler de kanal projesinin ekolojik denge üzerindeki etkilerini kamuoyuyla paylaşırken bunun kanyonda yaşayan birçok canlı türüne ve doğal bitki örtüsüne zarar vereceğini belirtmektedir. Çünkü Zilan – Koçköprü bölgesinde yapılan kazıların ve hafriyat çalışmalarının nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan canlıların üreme ve beslenme alanlarını etkileyebileceği gibi ağaçların ve özgün bitki türlerinin zarar görebileceği öngörülmektedir. Halihazırda su yatağına yapılan müdahaleler sonucunda suyun akışında değişimlerin olduğu ve bazı noktalarda kurumaların başladığı aktarılmaktadır. Bunun yanında 96 yıl önce onlarca insanın katledildiği Zilan bölgesi, Kürt halkının hafızasında bir anma merkezidir. Bugün de katledilen birçok kişinin mezarları ve kemikleri burada bulunmaktadır. Buna rağmen HES ve kanal projeleri ile kum ve çakıl ocağı tesislerinde ısrar etmek, bir halkın hafızasına saygısızlıktır.

Bu sebeple DSİ raflarında 33 yıldır bekleyen Pay Sulama Kanalı Projesinin gözden geçirilerek güncellenmesi, doğaya zarar vermeyecek alternatif bir güzergahın belirlenmesi gerekmektedir. Çünkü ne dünya ne de Zilan – Koçköprü Kanyonu, projenin onaylandığı 33 yıl önceki şartlara sahiptir.

Bu bağlamda;

1 – Van'ın Erciş ilçesinde bulunan Zilan - Koçköprü Kanyonunda başlatılan "Pay Sulama Kanalı Projesi" hakkında Bakanlığınızda hangi bilgiler bulunmaktadır?

2 – Zilan - Koçköprü Kanyonunda başlatılan kanal projesinin mahkeme süreci neden beklenmemiştir? Söz konusu bölgeye iş makinalarının girmesinin hukuki dayanağı nedir?

3 - Zilan - Koçköprü Kanyonunda sulama kanalı projesi neden 33 yıl bekletilmiştir? Çalışmalar hangi ihtiyaca binaen başlatılmıştır?

4 – Zilan - Koçköprü Kanyonunda kanal projesinin; suyun durumu ve doğal yaşam üzerindeki etkileri araştırılmış mıdır? Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) var mıdır?

5 – İklim krizinin etkilerinin daha güçlü hissedildiği bir dönemde Pay Sulama Kanalı Projesinde güncelleme yapılmış mıdır? Doğal yaşamın zarar görmeyeceği alternatif rotalar neden belirlenmemiştir?

6 - Zilan - Koçköprü Kanyonunun olumsuz etkilenmemesi amacıyla herhangi bir tedbir alınmış mıdır? Alındıysa, ne tür çalışmalar yapılmıştır?